

הלכות שבת רעהרעט

ד' והכל מודים בפסיק רישיה ולא ימות¹⁰⁰ שחייב עליו מן התורה לפעמים וכיצד מצינו זה והלא כשאנו מתכוין למלאכה בוודאי אין צורך לגופה כלל¹⁰¹ מצינו בבגנון שהדבר ידוע שגוה לו במלאכה שנעשית בלא כוונתו והפנין הוא בה אע"פ שלא נתכוין לה¹⁰² והיי היא צריכה לו עכשיו שכבר נעשית מאליה בלא כוונתו כיצד כגון נקב שבחבית שמוציאין בו היין שפקוק בנעורת של פשתן שהנעורת בלועה מיין הרבה וכשמוציאה חוזר ופוקק בה ומתדקה בחזק אי אפשר שלא יסחוט יין ממנה ואע"פ שאינו מתכוין אלא לסתום הנקב הרי זה פסיק רישיה¹⁰³ ואם יש כלי תחת פקוקת הנעורת שהיין הנסחט ממנה נוסף לתוכו הרי זה חייב על פקוקה זו שהדבר ידוע שגוה לו בין הנסחט מהנעורת לתוך הכלי שיוכל ליהנות ממנו כשיהיה בכלו¹⁰⁴ אבל כשיהיה בלוע בנעורת אין לו בה הנאה של כלום והרי זו מלאכה הצריכה לגופה אע"פ שלא נתכוין לה וכן כל כיוצא בזה¹⁰⁵:

רע"ט דיני טלמול הנר בשבת וכו' מ' סעיפים:

א נר שהדליקו בו מבעוד יום ודלק עד לאחר שחשכה אף על פי שכבה אחר כך אסור לטלמול כל השבת כולה¹ אפילו לצורך גופו או לצורך מקומו² ואינו זונה לשאר כלו שמלאכתו לאיסור שמותר לטלמול לצורך גופו או לצורך מקומו כמו שיתבאר בס' ש"ח³ לפי שבבין השמשות כשהיה הנר דולק היה אסור בטלמול אפילו לצורך גופו ומקומו⁴ מפני שהיה בסיס לשלהבת הדולקת בו⁵ שהיא מוקצה ונעשה הנר מוקצה כמותו ומתוך שבבין השמשות שהוא תחלת כניסת השבת⁶ היה מוקצה מדעת האדם שהקצהו מדעתו⁷ כשהדליק בו ועשאו בסיס לדבר (האסור) המוקצה הוקצה לכל השבת כולה כמו שיתבאר בס' ש"ח⁸.

ואפילו מגורה גדולה שדלק עליה נר אחר מבעוד יום נעשית כולה בסיס לו ונאסרה בטלמול לכל השבת אפילו לאחר שכבה הנר⁹ (אפילו אם אינה של פרקים¹⁰) אבל כשבת האחרת מותר לטלמול¹¹ הנר והמגורה¹² לצורך גופן או מקומן¹³ כיון שלא דלקו בהן בתחלת כניסת אותה השבת:

מג אביו ורבה עה, א. ומתקבן פי' שלו ס"א וע"ג.
מד ראה תוס' עה, א ד"ה טפי. מוכה לה, ב ד"ה מודה.
 וראה גם כסף משנה פ"א ה"ז בשם הר"א בן הרמב"ם. הובא מ"א סק"א. וראה חידושי צ"צ ממ, ד.
מה ראה תוס' יומא לה, רע"א.
מו ראה שבת ק"א, מוע"א ורע"ב ורש"י שם ד"ה האי וד"ה אסור. וראה גם לקמן סי' שכ סכ"ד.
מז ראה מ' התירומה מ' גרה. מרדכי רמז בתה.
מח ראה גם לקמן סי' שכ סכ"א (במסוגר).

סימן רע"ט

ס"ב.
ה רש"י גז, א ד"ה לדבר.
ו מלחמות סופ"ד רביעה (מ, ב). וראה קובץ דברי תורה ח"ג ע' לה.
ז ראה גם לקמן סי' רעו ס"ה, ולקמן סי' שפ ס"ז וע"ג.
ח ראה לבוש סוף ס"ה. לעיל סי' רעא ק"א סק"ג (במסוגר).
ט ראה גם לקמן סי' תצה ס"ג.
י גמ' מ', רע"א ורש"י שם ד"ה לדבר. מ"א סי' רעו ס"ק י"א.
יא ס"יא. וראה שם ס"ה. סי' שכה ס"ה. וראה לקמן ס"ה בדיעת הדב'.
יב ראה רמב"ם פכ"ה ה"י.
יג ראה לקמן ס"ה.
יד כ"ש במשנה נה, א וכר"מ כבתיא שם. מור וש"ע ס"ג.
טו ראה ר' יודא גמ' שם. ר"ן שם (כא, א) מורה אמה.
טז מ"א ס"ק יב. ובתקבן פי' שח ס"ב.

א ר' מאיר כבתיא נה, א. גמרא קנז, א. ה"ף (כא, א). רמב"ם פכ"ה ה"ב. ראו"ש פ"ג סי' כ. מור וש"ע ס"א.
ב משמעות רמב"ם שם ה"י ו"א. כעל המאור (מז, ב). רבינו יודא נתיב י"ב ה"ב (מ, ב). ש"ת הרא"ש כלל כב סי' ח. ונהגה אש"י פ"ג סי' כ. ש"ע ס"ב.
ג ס"ב וש"ג.
ד כ"י מורה ומ"ש וכן. הובא במ"ז סק"ב. הנהגת הלכות

הלכות שבת רעמ

ערה

ב וכן השמן שנשאר בנר אחר שכבה¹⁷ משחשכה אסור לטלטל¹⁸ וכל שכן להסתפק ממנו¹⁹ כל אותה השבת²⁰ הואיל והוקצה בתחלת כניסתה דהיינו שבבין השמשות כשהיה דולק היה אסור להסתפק ממנו משום איסור כיבוי כמ"ש בס' רס"ה²¹ נאסר להסתפק ממנו בכל אותה השבת²² וכיון שאסור להסתפק ולהינות ממנו בשבת אסור ג"כ לטלטלו הואיל ואינו ראוי לכלום בו ביום²³ ועוד שגם במלטול הוקצה בבין השמשות כשהיה דולק מפני שנעשה בסיס לשלחבת שהוא מוקצה²⁴ וכן הפתילה נעשית ג"כ בסיס²⁵ לשלחבת ואסור לטלטל מה שנשתתיר ממנה כל אותה השבת:

ג אע"פ שהרליקו בו באותו שבת אסור לטלטלו כל השבת כולה אפילו לצורך גופו ומקומו²⁶ מכל מקום מי שהוא א) איסטניס²⁷ והנר הוא מאוס עליו בשעה שאינו צריך לו דהיינו (לאחר שכבה או) למחר ביום ואינו יכול לסבול שיהא מונח אצלו יכול להוציאו מעליו למקום אחר מפני שהרי נר זה לו כנרף של רעי לכל אדם שהתירו לטלטלו להוציאו מבית כמ"ש בס' ש"ח²⁸ (ומכל מקום אין כל אדם יכול לומר איסטניס אני אלא מי שידוע שהוא איסטניס²⁹):

ד אע"פ שטלטול הנר אינו אסור אלא מפני שנעשה בסיס לדבר האסור דהיינו השלחבת³⁰ אין היתר שינוח על הנר מבעוד יום מעט לחם³¹ או שאר דבר המותר במלטול כדי שיהא הנר בבין השמשות בסיס לאיסור ולהיתר³² לפי שהנר הוא עשוי כשבול השלחבת לכך הוא מלא אליה ולא להלחם³³ או שאר דבר אף שאותו דבר חשוב מהשלחבת וכן הדין במנורה:

ה אם התנה מבעוד יום על נר זה שיטלטלנו בשבת לכשיכבה מותר לטלטלו אחר שכבה³⁴ ואין אומרים מתוך שהוקצה בבין השמשות הוקצה לכל השבת הואיל ואף

קונטרס אחרון

א) איסטניס בו לפי הגהת ה"ח³⁵ במדרכי³⁶ צריך לומר דאסטניס קאי³⁷ שבודאי אינו סותר דביו עצמו תוך כדי דיבור³⁸, וכן דעת רמ"א³⁹ להחיל בין איסטניס לאינו איסטניס, וכן דעת ט"ד⁴⁰ שלא להקל באינו איסטניס, אבל על האיסטניס אין לו ראייה מנר ישן של נפט⁴¹ דמיירי בסתם כל אדם, וכיון שדעת רמ"א וט"ז והמרדכי להחמיר באינו איסטניס עכ"פ אין להקל נגדם:

כו כדלעיל ס"א.
כז מרכיז ריש ביצה רמז תרטוב הובא בב"ר ד"ה ונ"ש וכן רמ"א ס"ב.
כח סעוף עוב.
כט מרכיז שם, וראה גם לקמן ס' תרמו ס"א.
ל כדלעיל ס"א.
לא ש"ע ס"ג.
לב כדלעיל ס' רעז ס"ו.
לג מ"א סוף סק"ה.
לד רמב"ן מה, סע"א, שו"ת הרשב"א ה"ג מוס"י רסח, ר"ן שם (כא, א) ד"ה וראי מ"מ ב"ה ה"י ש"ע ס"ד, ואם היה רעמו לסלק הנר מהמבילה שעומד עליה, ראה לעיל ס' רעז ס"ו.

זו כתנא קמא דרבי שמעון בברייתא מה, א. מור וש"ע ס"א.
יח ר"ף שם (כא, א), מור, וראה לשון הש"ע שם.
יט ר"ף שם, רמב"ם פ"ז סוף ה"ד, ש"ע שם.
כ ר"ף שם, רמב"ם שם, ש"ע שם.
כא ס"א, וראה לקמן ס' תקיף ס"ד מעט נוסף לאיסור להסתפק אם הורקל לשם נצות הדלקת נרות.
כב ר"ן שם (כ, ב) ד"ה תנו, מ"א סק"ב, וראה גם לקמן ס' ש"ס.
כג כדלקמן ס' שח ס"ט, וראה לקמן ס' ש"ס, וראה הערות בש"ע ארומה"ע ע' 182.
כד כדלעיל ס"א.
כה גמ' מ, רע"א, וראה תוס' שם ד"ה הנח.

ציונים לקונטרס אחרון

א ד"ה ונ"ש שבנר,
ב ביצה רמז תרמ"ב שכתב "ההחמיר לא הפסיד",
הוב"ב הגיה "ההחמיר יחמיר והמיקל לא הפסיד",
ג מה שכתב "המיקל לא הפסיד".
ד שהיה לפני כן כתב "ואין זה נכון כי כל השוטים יאמרו דאנינא דעתיה"ר,
ה סע"ף ב,
ו סק"ג,
ז המובא בש"ע ס"ו, ולקמן שם ס"ז.

הלכות שבת רעמ

בבין השמשות לא הוקצה מרעתו לכל השבת שהרי היה רעתו עליו למלטלו לכשיכבה והרי כוראי יכבה בשבת כשיכלה השמן⁷².

ויש אומרים⁷³ שאין התנאי מועיל כלום שהואיל והקצהו מרעתו לבין השמשות⁷⁴ דהיינו שכשהדליק בו היה ברעתו שיהא השמן דולק בו בבין השמשות ויהא הנר בסיס לכך הוקצה לכל השבת כולה⁷⁵ וכן נוהגים במדינות אלו⁷⁶.

ונוהגין למלטלו ע"י נכרי⁷⁷ אפילו להצניעו כדי שלא יגב⁷⁸ שאסור כל זמן שהוא דולק כמ"ש בס' רע"י⁷⁹ אעפ"כ אחר שכבה אין כזה איסור שמאחר שהמנהג כך הרי זה כאלו התנה עליו מתחלה למלטלו ע"י נכרי לכשיכבה⁸⁰ ולענין מלטול ע"י נכרי סומכין על סברא הראשונה שהתנאי מועיל לכשיכבה וטוב להתנות כך בפירושו⁸¹:

ז וכל זה בנר שהודלק מבעוד יום אבל אם הודלק אחר כניסת השבת⁸² דהיינו משחשכה⁸³ על ידי נכרי⁸⁴ לצורך קמנים או לצורך חולה שאין בו סכנה⁸⁵ או שעבר ישראל והדליקו בין בשוגג⁸⁶ בין במזיד⁸⁷ מותר למלטלו אחר שכבה לצורך גופו או מקומנו⁸⁸ הואיל ולא היה מוקצה בתחלת כניסת השבת אלא באמצע השבת כשהיה דולק לא נעשה על ידי זה מוקצה לכל השבת כולה⁸⁹ אלא בשעה שהוא דולק בלבד⁹⁰.

ואפילו אם הדליקו מבעוד יום אם היה מותר למלטלו בבין השמשות כגון נר של חיה ושל חולה שיש בו סכנה אע"פ שנאסר אח"כ במלטול כגון שילדה החיה ואינה צריכה לנר ונתרפא החולה מכל מקום כשיכבה הנר מותר למלטלו לצורך גופו או מקומו הואיל ולא היה אסור במלטול בבין השמשות⁹¹:

ז נר שלא הדליקו בו באותה שבת⁹² אפילו הוא של חרם שהוא מאוס⁹³ כשהדליקו בו כבר ואפילו הדליקו בו נפמי⁹⁴ שהוא מסריח⁹⁵ מותר למלטלו בשבת לצורך גופו ומקומו⁹⁶ שאינו מוקצה מחמת מיאוס הואיל והוא ראוי לכסות בו כלים⁹⁷ ואינו דומה לצירוות ואבנים שאף שראויים לכסות בהם כלים אסורים במלטול⁹⁸ לפי שאין עליהם תורת כלי כלל אבל נר זה יש עליו תורת כלי⁹⁹:

נב רשב"א שם בפומב. מ"א סק"י.
 נג וראה גם לקמן סי' תנן סוף ס"ח. אבל ראה לקמן סי' שי סוף ס"א. לעיל סי' רסה ס"ח. וראה מ"מ זעזעים.
 נד משמעות הרשב"א שם.
 נה כ"מ בריתא זכר"ש במשנה נד, א. מור וש"ע סי'. אבל אם הדליקו בו באותה שבת - ראה לעיל ס"ג.
 נו רב אחא או רבינא בנגרא קנו, א כ"ש. מור וש"ע שם. וראה גם לקמן סי' שח ס"ב.
 נז כרבה ורב יוסף בנב' מו, א. מור וש"ע שם.
 נח רש"י שם ד"ה אבל ש"ע שם. וראה לקמן סי' שח ס"ב שבגמ' אפילו בשל מנחת הוא מסריח.
 נט מ"א ס"ק יב.
 ס רבה ורב יוסף שם. וראה גם לקמן סי' שח ס"ב. לעיל סי' רפו סכ"ג.
 סא כדלעיל סי' שח ס"ח.
 סב רב אויא בנב' שם. וראה גם מ"א סק"י. וראה לקמן סי' הקה ס"ה.

לה ראה מ"מ שם. מ"א סק"י.
 לו תוס' נד, א. רבינו יוחנן ג"כ ח"ב (ס, ב). הגהות אשרי פ"ג סי' כ. רמ"א ס"ח.
 לז תוס' שם. הגהות אשרי שם. מ"א סק"י.
 לח ראה גם לעיל סי' א.
 לט רמ"א שם.
 מ רמ"א שם.
 מא ראה מ"א סק"מ.
 מב מעוף י.
 מג רמ"א שם.
 מד ב"ח ד"ה ומ"ש שכ"ר.
 מה תשובת הרשב"א ח"ג סי' רסה. ש"ע סי' ה.
 מו ראה לעיל סי' רעא ק"א סק"ג שגם בין השמשות הוא בכלל השבת.
 מז ראה עמרת זקנים ס"ה.
 מח כדלעיל סי' רעו ס"ו.
 מט רשב"א שם. ש"ע שם.
 נ מ"א ס"ק יא.
 נא ראה לעיל סוף ס"א.

הלכות שבת רעטרפ

רעז

ח מנורה בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אסור למלטלה¹⁰ אפילו לצורך גופה ומקומה אע"פ שלא הדליקו בה באותו שבת שהוששין שמה תפול מידו ותתפרק ויהיזר פרקיה¹¹ ויתקעם ויהדקם בחזק¹² ויתחייב משום בונה כמו שיתבאר בס"י שו"ע¹³.

ואפילו אם אינם של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים אסור למלטלה¹⁴ גזרה¹⁵ שמה יאמר הרואה שהיא של פרקים¹⁶ ויבא להתיר אף של פרקים ואף אם היא קטנה¹⁷ מאד שאין דרך לעשותה של פרקים כלל והכל יודעים שהם חריצים בלבד ולא פרקים¹⁸ אע"פ לא רצו חכמים לחלק בגזרתם בין גדולה לקטנה¹⁹:
ט וכל זה במנורה וכיוצא בה מהכלים שדרכן להתפרק כשנופלים אבל כלים שאין דרכם להתפרק כשנופלים כגון כוסות וכיוצא בהם מותר למלטלם²⁰ אף שהם בענין שאסור להחזיר פרקיהם כמו שיתבאר בס"י שו"ע²¹ ואפילו מנורה של פרקים אם פרקיה רפויים לעולם שאין דרך להדקם בחזק מותר למלטלה²² ואף להחזיר פרקיה אם נפלו כמו שיתבאר שם²³ עין שם המעם:

רפ דין תשמיש המטה וכו' ג' סעיפים:

א תשמיש המטה מתענגו שבת הוא^א לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים^ב שהוא פעם אחת בשבוע^ג קבעוה מליל שבת לליל שבת^ד כמו שנתבאר בס"י ר"מ^ה:

ב מתקנת עזרא לאכול שום^א או שאר דברים המרבים זרע^ב בערב שבת^ג אל כליה שבת^ד כשכיל קיום העונת^ה וצריך לזוהר שלא לכמל העונת^ו שלא יעבור על לא תעשה של תורה^ז אלא אם כן האשה מוחלת ואע"פ טוב לקיימה כמו שנתבאר שם^ח:
ג מותר לבעול בתולה לכתחלה לשבת^א ואין בזה איסור משום הצער^ב ויש לה בשבת בבטילה ראשונה וגם אין איסור משום חובל^ג במה שמוציא דם לפי שדם

ג רמב"ם הל' אישות פ"ד ה"א. ר"ן כתובות (כו, רע"א).
ד מור וש"ע שם ס"ב.
ד כתובות סב, כ. רמב"ם שם. מור וש"ע ס"א. וראה לשון הרמב"ם הל' אישות שם. מור וש"ע אה"ע שם. וראה א"תק ח"ג ע"ג שפ"ג. ובבבלי יו"ט (כשתל בתול) – ראה לעיל ס"י קב"ח פ"ג. לקמן ס"י תרל"ט פ"ט.
ה ס"י זה בשע"ז לא הגיע לידנו, וראה מור וש"ע שם ס"א.
ו ב"ק פ"ב, א.
ז מ"א ריש המ"י. ראה לקמן ס"י תר"ח פ"ח.
ח ב"ק שם.
ט תש"ש ב"ק פ"ז ס"י מ"ג.
י ב"ק שם.
יא מור. לבוש ס"א. מ"ז סק"א. וראה ב"ח ד"ה וידא. וראה קצור הלכות ס"י ר"פ העדה 3.
יב ראה רמב"ם הל' אישות פ"ד ה"ז. שו"ע אה"ע ס"י עו ס"א. וראה באה"ט שם סקמ"ז.
יג ס"י ר"מ. ראה שם מ"א סק"א (בשם פנ"ח שער ק"ש שעל הגמטה פ"א). וראה לקמן ח"מ הל' נזקי ג"ג סוף ס"ד.
יד כתובות ג, א. מור וש"ע ס"ב. ובאה"ע ס"י פ"ג ס"א.
טו רמב"ם פ"ל ה"ד. מור וש"ע ס"ב.
טז רמב"ם שם. מור וש"ע שם.

סג נגזר שם נו"א לכולי עלמא וכרתת התום' שם ד"ה הרלויות ותום' ביצה כב, א ד"ה ובית הלל ורא"ש פ"ג ס"י כב. מור וש"ע ס"ז.
סד רש"י מו, א ד"ה בשל תוליות. שו"ע שם.
סה ברייתא מנ, רע"ב ורש"י שם ד"ה יתקע.
סו ס"ב, וראה בנסמן שם.
סז נגזר מנ, א אליבא דכולי עלמא ורש"י ד"ה חרוקי. מור וש"ע שם.
סח נגזר שם. לבוש ס"ז.
סט רש"י שם וב"ה גדולה.
ע נגזר שם אליבא דרבי יוחנן. מור וש"ע שם.
עא רש"י ד"ה כו פליגי.
עב וראה ג"ג שם.
עג מ"א ס"י שני ס"ק י"ג, שכן משמע מפשט הפוסקים.
עד סנה"כא.
עה מ"א ס"ק ד.
עו ערש סב"א.

סימן רפ

א רמב"ם פ"ל ה"ד. מור וש"ע ס"א. וראה גם רש"י כתובות סב, ב ד"ה מע"ש.
ב מור אה"ע ס"י ע"ג בשם הרמ"ה. שו"ע שם ס"ג.